

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Egész évre 10 ft — kr.
Félévre " 50 "
Negyedévre " 25 "
Egy órára " 10 "
Egyes szám ára 4 kr.

Felelős szerkesztő: BARTHA MÓR.
Kiadók: HOFFMANN és KRONOVITZ.

Hirdetési díj:
Hat hasábos petit sorért 5 kr. Nagyobb terjedelmű, többszöri hirdetések alkú szerint jutányos áron vétetnek fel. Bőlgdij minden külön beiktatásért 30 kr.

Közvilágításunk.

Debreczen, aug. 26.

Nagy csapás reánk debreczeniekre, hogy nekünk olyan kérdésekben kell vitát provokálnunk, hol az ellentéteknek semmi helye sincs.

Igy vagyunk többek között a közvilágítás kérdésével is, mely jó idő óta foglalkoztatja Debreczen intéző köreit.

A közvilágítás kérdése — egyébtől eltekintve — tulajdonképen hazafiui kérdés.

A fölött kell első sorban gondolkoznunk, hogy vajjon Debreczenhez, a legelső magyar városhoz méltó az, hogy évenként majdnem százezer forintot fizessünk egy egészen külföldi vállalatnak? . . .

Meg vagyunk arról győződve, hogy ez ellen tiltakozik minden debreczeni jó érzésű polgár. Tiltakozik pedig nem csupán soványsza szempontból, hanem a legrációnalisabb s egészen financiaiis okokból is.

Nem vádoljuk az elődöket, csak regisztráljuk azt az igazságot, hogy Debreczen városa ki van szolgáltatva egy külföldi s a legnagyobb mértékben üzleti érdekek szerint berendezkedő vállalatnak, mely milliókra menő hasznot húzott el tőlünk, holott nap-nap után panaszkodunk a magyar ipar s iparvállalatok szegénysége miatt.

Megvádolni senkit sem akarunk. Kié volt az eddigi bűn terhe, nem ku-

tatjuk. De itt az alkalom, hogy — szakítva az eddigi nemtörődomséggel — végre is vessünk számot magunkkal s főleg avval, hogy mi legalább — a legmagyarabb város — nem adunk tápot arra, hogy ezt a szegény, különben is erősen kizsákmányolt országot vagyonszerző helynek, keleti Klondikhynek tekintsek idegen, meggazdagodni vágyó kufárok.

Debreczen város pályázatot hirdetett a jövő közvilágítására.

A beérkezett pályázatok minden frázisnál, pártoló szónál többet beszélnek! . . .

Ha nem is vagyunk a házi kezelés barátai, de a beérkezett pályázatok bármelyikét előnyösebbnek tartjuk, mint az augsburgi légszesztársulatét.

Egyáltalában — ha végig nézzük a jelentkezők ajánlatait — lehetetlennek tartjuk, hogy Debreczen továbbra is megszavazza a maga évi százezerét egy külföldi vállalat prosperálására.

Nem tartozunk azok közé, kik mindenütt korrupciót észlelnek, de ha megtörténék az a nem várt dolog, hogy Debreczen tanácsa egy külföldi s drágább feltételeket szabó vállalatnak ajánlatát fogadná el, — kénytelenek volnánk mi is regisztrálni azt a tényt, hogy a legelső magyar kulturváros: Debreczen is megértette a kort s befogadta annak legmodernebb vívmányát, melynek legnépszerűbb neve: p a n a m a . . .

A. E.

BELFÖLD.

A függetlenségi párt akciója. Kossuth Ferencz, ki a nyarat Olaszországban töltötte, vezércikket írt a «Magyarország»-ba, melyben a «Hentzi-ügy»-gyel foglalkozik s kijelenti, hogy Széll neki határozott ígéretet tett, hogy a Hentzi-szobor áthelyezése egészen csendfogy történni. Bejelenti egyszersmint, hogy a függetlenségi párt akciót indít a Hentzi-botrány és Széll Kálmán perfid eljárása miatt.

A király csehországi útja. A «Politik»-nak Bécsből a következőket jelentik:

Magas katonai körökből kapom azt a hírt, hogy az uralkodó a csehországi hadgyakorlatokra való utazása az utolsó pillanatban kérdésessé vált.

A lap fenntartással közli e hírt, daczára annak, hogy teljesen megbízható oldalról kapta. (Tekintve a legutóbbi észak-csehországi antidinasztikus zavargásokat, valószínűnek látszik a tavorat tartalma.)

A Neue Freue Presse ma esti lapja ezzel szemben kijelenti, hogy e hírből egy szó sem igaz. A király 30-án történendő utazására az összes előkészületeket megtették. E hírt — jelenti a lap — mérvadó helyről kapja.

Az adófizetés határideje. A gazdaközönység, főleg a kisgazdak már évek óta panaszkodnak a miatt, hogy adójukat aug. 15-éig be kell fizetniük, különben végrehajást vezetnek ellenük. A pénzügyminiszter ugyan néha fölfüggeszti bizonyos időre és bizonyos helyre a végrehajást, de ez általánoságban nem segít. Így a gazda vagy kénytelen az árverési költségek terhe mellett halasztani a fizetést, vagy

Finále.

A „Debreczen» eredeti tárczája.

I.

Nem vagyok én mesebeli poeta,
Egy egy nagy mondást nem hiszek vakon . . .
Bizzak, daloljak? . . . Gyenge remény a,
Hogy a mit írok, magam olvasom . . .
Nem élek én hazug álom-világot,
A mit én érzek, földi és való:
Nem boldogít az, hogy a földi pálma
Csupán a sirontulra foglaló.

Az élet harcza hangol engem dalra,
Az ember-állat marja szívemet;
Közöttük vágyom én a diadalra
A sir nekem csak nyugvó hely lehet . . .
Mit ér nekem halál után a pálma,
Ha míg dalolok, nem hallják dalom:
Sivár életért engem nem pótolhat
Majd egy babéros, diszes sirhalom! . . .

II.

Egészen más, busabb az én regém,
Bolond fejjel eszményért éltem én
S a mig javítani vágytam a világot,
Leköptek üres, bomlott fejű babók . . .
A nadrágon nem volt vasalva nap-nap,
Pedig ez kell a világi uraknak.
Egy fej, mely hazug, törvényekkel él,
A legeslegjobb ajánló levél.

III.

Le is tört végkép minden büszkeségem,
Jégember lettem, faradt, elkopott,
Nincs eszmény, mely még tettre lelkesítsen,
Nem bánom, a világ bármint forog.
Még itt vagyok, nyüzsg a világ körültem,
Ember kidőíhet, ember újra kezd
S mi sok számárnak oktan boldogság,
Nekem immar elnémitó kereszt! . . .

Ady Endre.

A két Maupassant.

— A Debreczen eredeti tárczája. —

Barátom elbeszélése.

Oh Nagy Maupassant
Mester, bocsásd meg nekem,
hogy e vallomásokkal
emlékedet háborgatom.
Amen.

. . . Lesznek közületek olyanok, a kik hitelt fognak adni ezen beszédfelelenek, viszont mások nem hiszik el mindazt, amit elmondandó leszek.

Ugy is jó — így is jó.

A hívők megismerik életemnek ama pontját, mikor az óriási «Ö» és a törpe «én» a nagy kerítő: a véletlen folytán találkoztunk. És jóízűen mosolyognak az anekdóta-szerű

eseten s arczukon e jóleső mosollyal hallgatnak tovább: Na jól van hát, k's Törpe, mit tudsz még? . . .

A hitetlenek pedig fejüket rázván, képzelőtehetségem túlcsapongásának tartják az anekdotát és novella számba veszik. Vegyék bár igaznak — vagy költöttek a Nagy Mester emlékére, mely nekem szent, mondom, hogy igaz volt.

Megnevezhetném a személyeket is, a kiktől itt szó leszen, de mivel hogy még élek, nem árulhatom el őket. Lehet majd egyszer, a jövőben, ha szürke fejjel visszatérhetek fiatal korom ezen eseményére, megnevezem őket beszélgetek róluk, mert nem közönséges emberek: karakter-typusok.

Néhány évvel ezelőtt elhatároztam, hogy életjelt adok magamról, a mi annyit jelent, könyvet fogok írni.

A kész novellettek nem nyerték meg tettesemet. A tűzbe dobtam őket és ujjatartam.

Könyvkiadási tervemről sokat beszélgettem egy fiatal barátom, kollegámmal. Egy este hogy a könyv újból szóba került, barátom valami pompás eszmével lepett meg.

— Kedves öregem, szólj piccolóját kevertve, monddok én neked valamit. Kiadót találni kezdő írónak bajos dolog. Nos hát van itt egy ur, . . . nek hívják, lakik . . . utca

pedig gabonáját rögtön az aratás után piacra dobni, a mivel előmozdítja a gabona árának csökkentésére irányuló spekulációkat. Lukács Laszlo pénzügyminiszter ismeri ezt a bajt és elhatározta, hogy segíteni fog rajta. Egyelőre a miniszteriumban behatóan tanulmányozta, hogy milyen módokat lehetne az adófizetés határidejét későbbre kitolni. Ha a megfelelő módokat megállapítják, úgy a miniszter a jövő esztendőre az előbb emittet értelemben megteszi a szükséges intézkedéseket.

Evang. egyházyűlés Nagy-Szebenben.

A 19. evangélikus egyházyűlés tegnapi ülésén Teutsch F. dr. jelentést tett az evangélikus orsz. konzistorium a tal 1898. november 18-án boldogult Erzsébet királyné emlékére létesített Erzsébet királyné-alapítványról. Elhatározták, hogy a kamat jövedelmét évenként a boldogult királyné halála napján az evangélikus országos egyház általános összegyűlésének felhasználás végett adják. Az alapítvány céljaira befolyó összegeket a tőkéhez fogják csatolni. A lelkes jövedelmének kiegészítéséről szóló törvényt illetőleg az országos egyházyűlés határozatilag kimondta, hogy azok a feltételek, melyek mellett a jövedelem kiegészítését kihatásba helyezi, lehetetlenné teszik neki, hogy ezt a segély elfogadj.

Biztosítás és kapitalizmus.

aug. 26.

Aggódó figyelemmel kísérjük annak a három férfiúnak a munkásságát, akik az igazságügyminiszter megbízásával a biztosítási ügy reformján dolgoznak. Mert nem tudjuk, mi lebeg az ő szemeik előtt, mikor e nagy gazdasági és szociális problémának a jogi keretét meg akarják alkotni. Vajon visszatartintenek-e a régmúlt időkre, a XII-ik századba, mikor egy kis északi nép a reá súlyosan nehez-dő természeti csapások kárainak a pótlására a kölcsönösség és az önszegély alapján lerakta a biztosítási ügy kezdetét, vagy pedig a tresoros, merkantil felfogás vezet a kodifikátorokat, az, a mely a gazdasági és társadalmi szükségletek kielégítését a tőke minél nagyobb jövedelmezőségének a forrásul tekinti és azt így használja ki.

A biztosítási ügy első sorban gazdasági és társadalmi problema, s csak azután következik ennek az ügynek jogi és pénzügyi oldala. Tehát a reformnál, illetőleg annak kezdeményezésénél tisztába kell jönni a biz-

tosítás minden ágához fűződő nagy érdekekkel.

Eddig minálunk a biztosítási ügy rideg jogi üzletként tekintett, külön kodifikációra még csak érdeme nek sem tartották és megelégedtek azzal, hogy a kereskedelmi törvény néhány paragrafusában megteremtették a biztosító társaságok jogvédelmét, de egyáltalán kiszolgáltatták a közönséget a nagy öke hatalmanak.

Es az üzleti életnek alig van olyan ága, melzben a tőke érvényesülésének a módjait kevésbé válogattak volna meg, mint épen a biztosításnál, ahol épen az lett volna a feladat, hogy a tőke a gazdasági és társadalmi érdekeket szolgálja.

A tiszt és-égtelen verseny, a külföldi és belföldi tőke késhegyig menő harczáon nem az intézetek vértettek, hanem a kihaverhet en sebeket kapott a gazdasági élet, megsebesült az üzleti erkölcs s igen sokszor adozatul estek a kizsákmányolt gazdasági existenciák.

A biztosítási ügy reformjának előkészítésénél első és legfontosabb feladat az, hogy egyszer valahára a kormány szakítson azzal a felfogással, hogy a biztosítás csak üzlet. Az is, csakhogy ennek az üzletnek annyiféle társadalmi és gazdasági vonatkozása van, hogy az üzleti jellegnek háttérbe kell szoríttatnia.

Ott, ahol a gazdasági és társadalmi életnek a modern fejlődésével számoltak, le is szedték a kereskedelmi lobogót a biztosításról: már annak a közigazgatásba való beillesztésével dokumentálták, hogy a biztosítás ügy fontos ága az adminisztrációnak, amelyet nem lehet egyoldalúsággal intézni, s így lón a Nyuzat legtöbb államában a biztosítás belügy, a belügyi tárca alá rendeltetvén annak legfőbb állami felügyelete.

A biztosításnak európai fejlődése, illetőleg ennek az ügynek a ma stádiuma arra tanít bennünket, hogy ha a reformhoz hozzányulnak, ki kell bontakozni az eddigi egyoldalúságból.

Vagyis tisztába kell jönni azzal, hogy miről van szó. Többnek kell történni, mint a kereskedelmi törvénynek a biztosítási ügyleteket szabályozó intézkedéseinek a revíziója.

Mi es hogyan történjék: azt kijelölni, meghatározni s eldönteni az igazságügyminiszterium nem illetékes.

Legalább egyedül nem. Ma már a reform előkészületeibe bele kell vonni a belügyminiszteriumot, a földmívelési es kereskedelmi miniszteriumot; és mikor már ezen a reformok főbb elveiben megállapították: a

független gazdátársadalom tanácsát kell kikérni.

Tűz- és jegbiztosítás révén épen a gazdátársadalom volt a részvénytársaságoknak és a biztosítási kartelleknek évtizedekig kihasznált fejős tehene, mert épen a gazdaközönségnek van legnagyobb süksége az őt folyton fenyegető természetű csapások miatt arra a kölcsönösségre, amely a biztosításnak a lényegét adta meg. Ez a termelő osztály juttatta a biztosítási üzletbe fektetett milliókat gazdag jövedelmezőséghez, a magántőke nyereszkezdése éppen ennek az osztálynak emeszte te legjobban az erőit, most már itt az ideje, hogy a biztosítás olyan alakulásai nyerjenek közgazgatási és törvényhozási uton leghatályosabb védelmet, amelyek a biztosításból nem nyereszkeznek hanem az abból származó összes előnyöket a biztosítóra hártván vissza, a biztosítás feltételeit tévén kedvezőebbekre, annak áldásait a társadalom leggyengébb köreire is hozzáférhetővé tegye.

Ebben a munkában pontosan és a lehető legnagyobb óvatossággal kell meghatározni az állam szerepét. A tűzbiztosítás államosításáról sokszor volt már szó, de miután ez egy neme az újabb monopoliumnak s egy fajtája a centralizációnak: ezt a mi viszonyaink közt tanácsolni nem lehet. Az állam maradjon meg a kezdeményezésnél, az ellenőrzésnél s a szigorú felügyeletnél, de a biztosítás maradjon azoknak az önhatáskörű ügye, a kikelet legközelebből érinti, a biztosítottaké. Semmi esetre sem a biztosításba fektetett milliók ápolgatása legyen a reform főcélje: az önmagát tápláló szövetkezeti biztosítást kell a reformnak szem előtt tartania, mert csak az felel meg a biztosítás alapszelmének s akkor lesz a reform megfelelő a közérdeknek, a kor szellemének, ha a biztosítási élet igazi gazdasági és szociális alakzata kap hatályos védelmet, nem pedig a biztosítási kartellekbe szervezkedett idegen tőke milliói.

A rennesi tárgyalás.

— Saját tudósítónktól. —

Rennes, aug. 25.

A mai tárgyalás is hetedfel órákor kezdődött. Az ülés megnyitása után Carrière kormánybiztos fölolvastott egy orvosi bizonyítványt, a mely szerint Du Paty de Clam májbetegségben es a szív működés zavarában szenved, s hogy ennél fogva nem lehet őt Rennesbe szállítani.

... szám alatt. Vidd el hozzá a kéziratokat s ha azok tenyleg jók, kitűnően fog gondoskodni rólad.

El sem képzelhető boldogsággal hallgattam végig barátomat és csak a kávéházi vendégek jelenléte akadályozott meg abban, hogy összevissza csokolva őt, ne boruljak a nyakába, Szeretettel szorongattam kezét es biztosítottam soha sem lankadó háláérzetemről.

Ez éjjel aludni sem tudtam. Valami azt sugta nekem, hogy életemnek kimagasló, forduló pontjához értem. Ezzel az érzéssel állítottam be másnap csinos rődengomban, nevezett házba. A lépcsők alatt meg kellett állnom hogy elfojtsam heves szívdobogásomat s hogy kissé magamhoz térjek. Bizonyos kabuítsa kerített hatalmába, a melyből feleszmélve, ott láttam magam egy piszkos, füstös külvárosi bérkaszánya lépcsőházában, a mint hónapok alatt a kézirat csomagot szorongatom. Összeszedve bátorságomat végig tekintettem a iakók nevjegyzékén s csak hamar megtaláltam az én mecénásjelöltem harmadik emeleti numerussát.

Egyszerre csak ott állottam az ajtó előtt. Moszatos cseléd bámult reám es őt-hat macénás ivadékok igyekezett tőlem távol tartani, a kik fő tömre ektelen larmára fakadtak.

— Bacsí, báci, báti, bátyi, paczi, pái, kialtoz ak egyenként, a maguk fejlődés alatt álló beszélő képességgel.

Miután megmondtam kit keresek, a cse-

léd hamisítatlan sváb dialektus kíséretében vezetett a szalonyba (érsd szalon), ahova az ur azonnal be fog jönni.

A várakozást mely körültekintéssel tettem kellemessé. A szalony leírására nem vállalkozom. (Tessék elolvasni Buffon »Sur le style« cz. művét s ott megnézni egy palota berendezés leírását es tessék ebből ezredik gyököt vonni.) Ugy a képek, mint az íróasztalon fekvő iráscomók késztetelenné tették, hogy irodalom barát lakásában vagyok.

De belépett ő. Mélyen meghajoltam s fellelegzettem. A szikár komor ember helyett, kit képzelődve vártam, barátságos arcu, kis gömbölyű emberke gördült elém. A bemutatkozás után, addig nem hagyott szóhoz jutni, mig egy »Britannicó«-val be nem tömte számomat. (Szegény ember, most már ő is elcsendesült örökre.) Azután, kissé vibráló hangon bár, de bátorságosan előadtam jövetelem célját es atnyújtottam a kézírás csomót.

Hallgatagon vette át, lapozgatott kenne s így szólott:

— Meglássuk, meglássuk. Szoktam venni jó kéziratokat, igenis. Értékesitem is őket igenis, de csak úgy, ha érnek valamit, igeuis.

Azután elmondatta velem rövid életemnek rövid történetét. Sőt egyes részletek felől rendkívül kimerítően kérdeztetett ki. Ugy látszik, eddig meg volt velem elégedve, most barátágonosan bolygatott fejével. Hogy nem közönséges ember, azt már onnan is sejtet-

tem, hogy egy felesleges szót sem beszélt az egész idő alatt.

Majd megkért, hogy nézgessek addig könyveket, mig ő az íróasztalhoz ülve tanulmányozni fogja a kéziratokat.

A sors mindig gondoskodik satyrikus ellentétekről. Mig én jövendöm eldőltem, addig térdemen a »Hogyan boldogulunk« cz. kis tanácsadó feküdt.

Félszettel azonban a maecénás jelöltet figyeltem, aki mindnagyobb érdeklődéssel merült el kézirataim olvasásába.

Közel egy óra telhetett így el, mikor észrevettem, hogy fejet rázogatja.

Fucscs! gondoltam magamban és ijedtemben összecsaptam a könyvet. Ő felnézett s magához intett. Hosszasán végig mért.

— Ön írta ezt fiatal barátom? Ön?

— Igen, válaszoltam remegve én.

Azután hol én rá, hol a papirosokba nézegetett, mintha keresné a mondanivalókat. Végre komolyan megszólalt:

— Üljön le barátom. Így, igenis. Szó

sincs róla, readkívül ügyes dolgok, pláne az ön korában, igenis. De éppen korára apellálok akkor, midőn saját javára kérem, ne adja ki ezt a könyvet. Ön — fiatal ember még, a mit itt nyújt, az nyers, masszív, de ami fő, eredeti anyag igenis. Várjon néhány évet, ezalatt a tapasztalás kicsiszolja a durva munkát s ez idő alatt kiforrhat, igenis.

Leverten hallgattam jóságos szavait.

L a b o r i kétségbe vonja az orvosi bizonyítvány helyességét s azt mondja, hogy rendkívül nagy súlyt vett arra, hogy Du Paty itt a bíróság előtt hallgassák ki.

C a r r i é r e kormánybiztos elégségesnek tartja az orvosi bizonyítványt, s fölolvassa Du Paty de Clam feleségének levelet, a melyben azt mondja, hogy férje írott vallomást akar a bíróságnak küldeni.

A mai nap első tanuja egy Rowland Strong nevű angol író, a Morning Post munkatársa. A tanu jól beszél francziául, habár ott angol akcentus-al, I-metli azt a vallomást a melyet a sommitószék előtt tett. Elmondja, hogy már regebben ismeri Walsin Esterházyt, a ki egy izben avval a kijelentéssel jött hozzá, hogy miután a vezérkar elejtette, hajlandó mindent elmondani, a mit az affaire-ről tud, és leleplezni azokat, a kik őt ily czudarul cserbenbagyták.

A tanu elfogadta Walsin-Esterházy ajánlatát, de mivel tudta, hogy milyen karekterrel van dolga, megiet minden elővigyázati intézkedést. Walsint lakására hívatta, de ott nem négyszemközt találkozott vele, hanem több tanu jelenlétében, akiket fölkerit, hogy Walsin-Esterházy előadásával legyenek jelen és abban az esetben, ha Walsin, ami előre látható volt, eltagadná azt, a mit az ő jelenlétükben mondott, a Morning Post igazságát megerősítsék.

A tanu azután összefoglalja Walsin-Esterházy első vallomásainak tartalmát. Közük volt Walsinnak az a vallomása is, hogy ő maga írta a borderót, de már akkor hozzátette azt az azóta eltagadott, de megint újra beismert verziót, hogy mégis Dreyfus szolgáltatotta ki az okmányokat.

Walsinnak már ebben az első nyilatkozatában nagyon sok kompromitáló adat van arról a szerepről, amelyet a vezérkar főnökei, Henry és Du Paty de Clam ebben a szerepben játszottak.

Egy bíró azt kívánja, hogy a tvszék kérje el a hadügyminiszteriumtól Weill minősítő táblázatát.

L a b o r i visszatér a Tuniszban tartózkodó Savigneu-nak tegnapi fölolvastott vallomására. Desbernines, akit Picquart azzal bizott meg, hogy Esterházyra ügyeljen, tegnapi azt mondta, hogy Picquart sohasem adott neki valamely meg nem engedett megbízást. Ezzel szemben Savigneau, Picquartnak volt ordnáz tisztje tegnapi fölolvastott vallomásában nagyon kedvezőtlenül vallott Picquartról s azt mondta a többi között, hogy 1897. májusában

és júniusban azzal bizta őt meg, hogy levelet vigyen Lebloisnak és Scheurer-Kesztnernek. Labori fölolvastatja Scheurer-Kesztner levelet, amelyben kijelenti, hogy az említett időben semmiféle levelet sem kapott Picquarttól.

A következő tanu L e v é q u e sergeant, aki egy izben látta Dreyfu-t a hadügyminiszterium egy másik ügyosztálya előtt, a mint a névjegyet nézegette.

D r e y f u s : Magam is azt hiszem, hogy így van. Ez bizonyosan azon a napon volt mikor Mercier Milton őrnagy elküldött az illető ügyosztályba, hogy a vasuti rakodók jegyzékét lemásoljam.

C a r r i é r e kormánybiztos: Mily n időtájban volt ez?

L e v é q u e : D. u. 2 óra tájban.

L a b o r i : Tehát ugyanabban az időben, a mikor a tiszték rendesen hivatalukba szoktak menni. Azután igen fontos tanu következik: G o b e r t, Franciaország leghíresebb írás szakértője. Igen kiváló állást foglal el a Banque de Francenál s főbb feladatai közé tartozik, hogy a bankhoz érkező iratokon levő aláírásokat megvizsgálja és kartársai föltétlenül első rangu aukoritásnak tartják.

A z e l n ö k fölszólítja a tanut, hogy rövidebre szabja vallomását.

G o b e r t ezután figyelemzeti a katonai bíróságot a borderó irásának és Dreyfus és Walsin irásának karakterisztikus részleteire és jó összehasonlító darabként bemutatja Walsinnak Reuendban, augusztus 17-én kelt levelét. Kon-tatálja, hogy Walsin irásának ritmusa tökéletesen ugyanaz, mint a borderóé, hogy a g betű úgy a borderóban, mint Walsin levelében mindig külön áll. Sajátságos, hogy Walsin levelében a jour szó nál a j hurokkal van ellatva, ugyanezt látjuk a borderónál is. Az y es t betűk is tökéletesen azonosok mind a két iratban.

A nagy betűk grafikai formái szintén megegyeznek. Ismetlem, mondja a tanu, hogy a borderó természetes, kurrens irással van írva s határozottan kijelentem, hogy a borderó nem Dreyfustól, hanem Walsintól való.

D e m a n g e kérdése a tanu részletesen elmondja, hogy milyen eljárást követ az iratok technikai megvizsgálásában. Kifejti, hogy Walsinnak 1894. augusztus 17-én kelt levele az egész Dreyfus-ügy kúcsa. Walsin ebben a levelben azt mondja: A chalonsi gyakorlóerről jövök; a későbbi keletű borderóba pedig ez all: A hadgyakoratra megyek — ez mindent megmagyaráz, különösen, ha azt vesszük, hogy a két irás ugyanaz.

Egy bíró: Magán viseli-e a borderó a természetesség karak erét?

G o b e r t : Föltétlenül.

A bíró: Tehát nincsen elferdítve?

G o b e r t : Semmi esetre sem.

A bíró: Lás-an vagy gyorsan irt-e a borderó szerzője?

G o b e r t [határozottan]: Az irás oly rendkívül természetes, hogy határozottan mondhatom, hogy borderót nem közönséges gyorsasággal irták.

D r e y f u s : Azzal az inszuniációval illeltek engem, hogy összeköttetésem volt a Banque de Francze szal. Biztosítom a bíróságot, hogy egész életemben egyetlen-gyszer sem voltam a Banque de Francze ban s hogy e bank egyetlen hivataloskával sem voltam összeköttetésben. Esdekelve kérem az elnök urat, szive-kedjék erről a leghathatósabb vizsgálatot megindítani, hogy végre megtudjuk, ki mond itt igazat, ki nem.

A z elnök behivatja Bertillon írásszak értőt. A teremben nagy mozgas támad, mindenki előbbre nyújtja a nyakát, hogy megláthassa ezt az érdekes embert. Már belépésekor nagy derűtség támad. Nyomon követi négy katoná, és egy káplár, a kik majd megszakadoak az óriás iratcsomó terhe alatt, a melyet a szakértő után kell czipelniök.

A z elnök felhívja a hallgatóságot, hogy nyugodtan viselkedjék, azután általános kérdéseket intéz Bertillonhoz, s fölszólítja, hogy a menyire csak lehet, röviden nyilatkozzék.

B e r t i l l o n : Fejlegésemben sok iratra és fotografiára lesz szükségem, a mely nélkül csak nagyon kevesee tudnak azt megérteni, a mit itt el kell mondanom. Ez az oka annak, hogy ezt a sok iratot magammal hoztam.

A tanu azután fölbontja az óriás csomagokat s tartalmukat sorra az asztalra rakja. Majd elkezd előadása, a melyet szinte lehetetlen követni. Erthetetlen, zürzavaros beszéde minduntalan derűtségre fakaszja a hallgatóságot s a nevetés sokszor tuharsogja a tanu szavát. Eleinte még figyelnek rea s igyekeznek megérteni, hogy mit mond, de aztán ellankad a figyelem, a teremben levők sutogva beszélgetnek. Bertillon bemutatja a borderó számtalan fotografiáját s azt mondja, hogy legfőbb igyekezete az volt, hogy a borderót valódi dimenziójában rekonstrualja.

Páris, aug. 25.

A Journal jelenti, hogy Dreyfus védői és Carriere 20 új tanu megidézését kérték. Az Echo de Paris szerint Dreyfus védői legköze-

— Mondja kérem, olvasgatta ön Maupassantot? — kérdezte hirtelen felém fordulva.

— Nehány novelláját csak, válaszoltam szerényen. Különbben is szemfájásom miatt abban kellett hagynom az olvasást az irás javára.

— Hogyan, ön nem olvasta Maupassantot s gondolkozása, formája olyan Maupassantos! Lehetetlen! Hiszen akkor pláne eredeti ember. Tudja mit, én fizetek önnek ezekért a novelláért 25 forintot. De saját érdekében mondom, ne szóljon erről senkinek sem. Menjen szépen haza, irogasson és olvasson Maupassantot. Négy-öt év múlva aztán beszélhetünk a könyvkiadásról.

Még mielőtt magamboz térhettem volna az egymásra következő érzelmek hatása alól, kezembem nyomott 25 frtot. S még beszélt valamit, de nem emlékszem rea, éppen úgy, a mint nem tudom, hogyan kerültem az utcára.

Az esti szelő jólesett jólesett lázbanégő arczomnak. Elgondolkozva halagtam haza felé. Mit akarhat ő az én novellámmal? Nem adhatja ki, de megveszi a kéziratokat: Azt mondja, hogy fiatal vagyok és a szemembe mondja, hogy a nagy mester taposta uton járok?

Nem tudtam eligazodni a dolgokon, de úgy éreztem, hogy nem jól cselekedtem. Mit szóljak majd barátomnak, ha az eredmény elöl kikérdez:

25 frttal gazdagabb voltam és száz illuzióval szegényebb voltam.

Mikor barátom könyvem felől tudakozódott, zavartan válaszoltam, hogy meggondolom a kis ügyet s nem adom ki a könyvet. Eddig minden rendben lett volna.

Úgy vagy egy hónap mulán kezembe került egy kepes hetilap. Guy de Maupassantnak egy tárczája öltött szemembe. S olvasni kezdtem olyan ismerős volt.

— De hiszen ez az enyém! kiáltottam fel: Hát ezért vette meg tőlem a novelleteket?

Már-már elakartam mondani a dolgot barátaimnak, mikor eszembe jutott az ígélet, melyet a meczenásnak tettem s az a 25 frtoyi Judás-díj. Úgy éreztem, mintha valami egette volna a lelkemet. Lelki furdalást éreztem, hogy olyan könnyen megtudtam valni születéimtel. De az a fájdalom felnyit bennem, mindahányszor Maupassant ezégre alatt novelláim jelentek meg.

El kellett mennem a maeczenáshoz, hogy szemembe vágyam véleményemet. Milyen máskeppen léptem át ezuttal küszöböt, mint először.

Rosszat sejtethett arczomból, mert nem engedett szóhoz jutni.

— Tudom, kérem, miért jött. Igen is. A novelletek miatt. Hígyje meg, az ön jövője érdekében tettem ezt. Még fiatal igenis... kar úgy felhaborodnia, inkább szállítson nekem újabb 20 novellát. Igen is...

S en... én beletörődtem sorsomba. Ez Svengáli kihipnotizálta belőlem a novellákat s én ezt olyan természetesnek találtam, hogy hónapokon át a legkisebb zavar vagy megbotránkozás nélkül szállítottam neki a novellákat, melyek nemcsak lapokban láttak napvilágot, hanem Maupassantnak isten tudja, hanyadszor kiadott összes művei közé vegyítve magyar és német nyelven.

Mikor aztán tavaly Párisban a Hotel Rochefort szállodabeli kis szobában javában gyartottam a novellákat, egy fekete keretes gyászjelentést kaptam.

Nem kellett már több novella.

Hát elmondtam én az én nagy esetemet. Lehet megvetnek érte, mások nevetnek rajta. De Isten látja lelkemet, sohasem akartam belekontarkodni a nagy mester művészetébe.

De a ki ismeri a kis titánok életmódját, melynek jelszava «pézt és pézt», nem fogja rossz néven venni a szegény Trilbytól ezt a cselkedetet, melyet egy magamfajta czéhbeli «tiklinek» vagy «irodalmi clown»-kodásnak nevez.

Most, hog kebelémet megkönnyittem e vallomással, mely évek óta szorongatta torkomat, bocsánatot kérek, hogy csekélységemet a nagy mesterrel egyszerre merem megemlíteni. Mert hát kettőnk között oly nagy a különbség, mint megboldogult meczenásom szalonja s a Büffon birta szalon között.

Páris.

lebb be fogják mutatni a borderóban felsorolt okmányokról Walsin fogalmazványait, valamint azoknak a nyugtáknak a fényképét, amelyek Esterházy a Schwarzkoppentól kapott összegekről kiállított.

A Petit Bleu jelentése szerint tegnap a Chabrol utcában verekedés volt. 12 ember megsebesült, 20-at letartóztattak.

Táviratok.

Bertillon Dreyfus ellen.

Rennes, aug. 25. (Folytatás.)

Bertillon valóságos öadást tart, melyet igen nehéz követni, bár fejtegetésének magyarázatára felhasználja a magával hozott anyagot. Fejtegetéseivel ki akarja mutatni, 1. hogy a bordereaut utanzott irással irták, 2. hogy azt csak Dreyfus írhatta, 3. hogy azt egy kulcs szó segítségével átpauszáltak. Bertillon a bírák és az ügyvédek közt szétosztja a bordereaut és az ő tanulmányainak fotográfiáját. Bizonyos sajátosságokat mutat a bíráknak, amelyeket fölfedezett.

Az ügyvédek a szakértő melé allanak, míg a haditörvényszék többi tagjai Jouaust elnök köré csoportosulnak. Csak Carriere kormánybiztos marad meg helyén, A közönség, mely nem lát semmit Bertillon magyarázataiból, a licéum udvarára megy.

A haditörvényszék tagjai élénk érdeklődéssel követik Bertillon fejtegetéseit, melyek után Lsbóri, a ki ismét helyére megy, gúnyosan megjegyzi: Sajátságos, a semmitőszék előtt tett vallomása ő Bertillon felfedezte, hogy a lövészeti kézikönyv 13-ik sora és a bordereau 30-ik sora egymásra tevé teljesen fedi egymást.

A tárgyalást ezután 9 óra 35 perczkor félbeszakítják. A tárgyalás újból való megnyitása után Bertillon folytatja fejtegetéseit. Összehasonlítja a bordereau több szavát az összehasonlított iratok zavaival és azután megismélti kísérleteit a haditörvényszék előtt. Ezután Bertillon az egész bordereaut egy rajz-kanavászra teszi és igyekszik kimutatni, hogy az eszköz segítségével Dreyfus odajutott hogy megállapíthatta a főszabályokat, melyeket irasának pauszolásánál felhasznált. Minden, írások, ugymond Bertillon, a ki eme sablon és szabályok birtokában volna, képes volna az egész bordereaut reprodukálni. Ezután Bertillon újabb kísérlettel igyekszik kimutatni, hogy ez az eljárás feltétlenül gyakorlati, Bertillon kijelenti, hogy a vádlottra nézve nemcsak arról van szó, hogy tagadjon, hanem be is kell bizonyítania, hogy nem ő a szerzője annak, a mivel vádolják. Nos, az irás elferdített, ez mindenestre gyaníttatja a bűnöség bizonyítékát, Bertillon továbbá elmondja, hogy Dormescheville a Guerche Midi fogházba hitta őt és fővilágosításokat kapott tőle oly kriptográfikus eszközökről, melyeket a Dreyfus család felhasználhatna az elítéltekkel való levelezésre. Dormescheville mutatott neki leveleket Dreyfus nevetől és Dreyfus Mathieutól, melyekben Bertillon találkozott bizonyos betűkkel, melyeket a bordereauban látott és melyeknek eredetét nem tudta magának megmagyarázni. A tanu megmutatja a levelek fényképeit a bíróságnak. Bertillon azután emlékeztet arra, hogy midőn ő az 1894. évi haditörvényszék előtt »rács« szót kimondotta, a vádlott összerézvent. Oh a nyomorult! — Így kiállt fel Dreyfus, midőn Bertillon a bordereau művészi elállításáról beszélt, — »Neked látnod kellett, mikor irtam!« E szavak, melyeket Bertillon-nak elmondtak, rá leplezéseként hatottak. A »művészi elállítás« szavaknak Dreyfust, ha ártatlan lett volna, reménytelen kellett volna eltölteniök, a helyett, hogy megijeszszék őt.

Dreyfus, aki faradtnak látszik, nyugodtan hallgatja Bertillon fejtegetéseit.

Bertillon most bejelenti, hogy egy »kulcsszó« segítségével a bordereau praktikus demonstrációját fogja bemutatni. A tanu leül a kis tanasztalhoz és egy lap papírra felírja a bordereauban foglalt adatokat. Ez d. u. 4 óráig tart. Az elnök azt mondja Ber-

tilton-nak, hogy nem szükséges, hogy az egész szót leírja. Bertillon ezután megmutatja munkáját a bíráknak. Mialatt e »k«-t vizsgálják, hallani, a mint a bíráknak mondja: »Rosszul ültem,« miből azt következtetik, hogy munkája nem sikerült. Az elnök fejszóval a »«-re arra látszik mutatni, hogy a kísérlet nem volt meggyőző.

Az ülést ezután 11 óra 45 perczkor be-rekesztették. Bertillon holnap folytatni fogja tanuvallomását.

Gyilkos legények.

Lugos, aug. 26. Nagy-Zorlencz Krassó-Szörény megyei községben Bagyu Miklós föld-birtokos a körsmában levő falu legénysegeit etette és itatta és éjjel körül meg is fizette a számlát. A legények erre felhívták, hogy még fizessen pálinkát, de erre nem volt hajlandó, és elhagyta a körsmát. Gulma János paraszt gazda indítványára üdözőbe vették és mikor felszóltották, hogy fizessen még egy liter pálinkát. Bagyu azt válaszolta, hogy egész barátságuk nem ér egy liter pálinkát. A 6 legény erre összevagdalta úgy, hogy meghalt. De ezzel még nem érték be, elmentek Bagyu lakására, az alvó ifj. Bagyut kivonszolták az ágyból és összevagdalták úgy hogy 12 sebből verezve haldoklik. A tetteseket elfogták.

Lajos napja.

Budapest, aug. 26. A függetlenségi polgárok régen ünnepnek tekintik Lajos napját. Régebben özönével mentek az üdvözölő táviratok a honból kibujdosott s külföldön élt Kossuth Lajoshoz; öt év óta pedig gyászünnepe e nap a függetlenségi polgároknak s a haza elhunyt nagy fiának sirjánál kegyelettel adóznak Kossuth Lajos emlékének. Ma is sokan rótták le a kegyelet adóját s egész nap számosan zarándokoltak Kossuth Lajos sirjához. A sirt egészen béborítja a friss koszorúk, csokrok, virágok tömege. Az elhunyt fia; Kossuth Ferencz is koszorút tett ma délben atyja sirjára: a babékoszorun fekete szalag van rajta e felirat: »Ferencz és Lajos — szeretett Atyánknak.« Délután 5 órakor gyászruhába öltözve a »Kossuth Lajos női kör« tagjai látogatták meg a sirt, a hol megható alkalmi beszédet mondott Szöllösi Mihály, az egyesület titkára. Az egyesület által a sirta teti koszoru szalagján a következő felirat van: »A Kossuth Lajos női kör — Dicső neved emlékének.« Ezen egyesület látogatásánál jelen volt a sirtnél Barabás Béla orsz. gy. képviselő is. — A sirta ma ki volt tevé a new-yorki »Magyar Egyesület« ezüst koszoruja is, melyet az egyesület öt évvel ez előtt küldött, valamint a Bassó dr. ércz koszoruja is.

Bolygó hírtel.

Bánffy-Hunyad, aug. 26. Egy bánffy-hunyadi-oláh kereskedő a király születésnapja alkalmából elég vakmerő tüntetésre ragadtatta magát, mely még az oláhok körében is határozott visszatetszést szült. Kirakatának egyik részében elhelyezte a király mellszobrát, s a kirakatot néhány királyi herczeg arczképével díszítette, a másik oldalon azonban kifüggesztette Hóra, Kloska, Janku és Krisanu, — a nemzeti védelem szomorú hőseinek arczképét. A kereskedőt csak a hatóság emberei mentették meg a nép haragjától, a vizsgálatot ellene már befejezték.

H I R E K.

Emlékeztünk régiokról.

Debreczen, aug. 26.

Te glóriás apostol! Kossuth Lajos, a szellemed idéztük! Ősi magyar szokás: fehér asztal mellett, gyöngyöző serleggel a kézben, visszaállmodni régés idők, diadalmas hősökkel, szabadságprófétákkal, nagy eszmék lantosaival. Széles hazának minden falujában, minden vá-

rosában szólottak hozzád rajongó szívekkel, ünneplő beszéddel, aki megváltója voltál a magyar szabadságnak, aki szivedhez öleltél minden magyar szívet, aki emberré tetted az Isten ábrázatjára teremtett föld-túró vakondot, akinek a deres volt az igazsága, rabjárom a holtig való hitvese, sötétség a lelkének napvilága, szomorú megadás az életsorsa, fájdalom a tegnapija, reménytelenség a holnapja.

Jól van az úgy, hogy az élet országutját járván, egy-egy emlékkönel megállhat az ember rövid pihenőre. A történelem határmutatóinál időzvéen, a nagy idők levegője a hétköznapi élet forgatagában megfáradt szívet új életre kelti.

A mult szürke kódéből kicsapó láng reflexe a jövő fátyolára vetődik. A tegnap igazságában a holnap életbölcseége van. A bizakodó lélek ha nem építhetne a multa, hol találna bátor kőműveseket a jövő nagy munkájához.

Lajos napján, a szellemed idéztük, te glóriás apostol! A megszentelt, nagy emlékek gyűjtőpontja ez év. És mind között a legnagyobb a te áldott neved. Királyi pompánál fényesebb ez a te ünneplésed. Minden jó magyar szívből oltártűzet rakott az igaz kegyelet.

Te glóriás apostol, hogy szellemed idéztük, bűnbánással tekintünk fel reád. Emléket koldultunk magyar nevű német katonáknak, a tiz szobor között, de a te érczszobrod még valamelyik banya méhében pihen.

És akinek szavára a haza oltárára tette hajdanta minden ékességét, drágaságát a dus, krajczárját a nyomor, annak a szoboremlékére ma nincs pénze az ő történelmi hagyományaira büszke, hazafias mivoltával cifrázkodó, áldozatkészséggel kérkedő nemzetének.

Egyenlőség. Testvériség. Szabadság. Kossuth Lajos szentháromsága. Megmosolyogni való jelszavak ma, az osztálygóg uralmának idejében, amikor az urhatnáság jegyében él, küzd és verejtékezve tör előre Kossuth Lajos nemzete.

Hogy bonthatnák ki ezt a lobo-gót ma, mikor a kerges tenyér röstelkedve rejtőzködik, mikor az iparos az iskola szegyenpadjaiból kerül ki, a mikor fenn és lenn azon szorgoskodik millió meg millió ember, hogy minél szilárdabb választalat emeljen a magyarság között.

Egyenlőség. Testvériség. Szabadság. Kossuth Lajos szentháromsága. Megmosolyogni való jelszavak ma, mikor a cifra gomblyuk megveti a cifrállant, a reszelő a gyalu padot.

Glóriás apostolunk, mikor jön el a te utódod, hogy megtérítse a lelki proletárok nagy társadalmát a nemzeti eszméknek!

* **Istentiszteletek.** A holnapi istentiszteletek az ev. ref. templomokban a következő sorrendben tartatnak meg: Nagytemplomban K. Tóth Kálmán lelkész, Kistemplomban Dicsőfi József lelkész, Kossuth-utcai templomban Belteki Lajos s. lelkész.

Az ágostai hitv. ev. templomban d. e. 10 órakor Schindler Márton s. lelkész tart istentiszteletet.

* **Samu napja.** Tegnap a Lajosok, ma a Samuk ünneplik névnapjukat. Ez alkalommal Debreczen Sámuelj it keresték fel tisztelőik és barátjaik, hogy jó kívánságokat tolmácsolják. Különösen sokan gratuláltak Dr. Bakonyi Samu ügyvédnek, pártunk köztisztviselőiben álló előkelőségének, s Boczkó Sámuel r. főkapitánynak, ki szabadságidejét, nagyerdei nyaralójában tölti. A főkapitánynál a rendőrtisztviselői kar jó kívánságot Végh Gyula h. főkapitány tolmácsolta.

* **Zelenka püspök Debreczenben.** Lapunk más helyén megemlékezünk a nemes lelkű urinó, özv. Schäffer Ferdinándné elhunytáról. A nemes lelkű urasszony halálát rögtön megtáviratozták Materny Lajos ág. ev. főesperesnek, ki szabadságidejét megszakítva rögtön hazajött a temetési szertartás elintézésére. A megboldogultnak az volt a kívánsága, hogy temetése abban a rendben folyjon le, mint ahogy megboldogult férjéé lefolyt. Materny ennek következtében táviratoztott Zelenka Pál, a tiszai ág. ev. egyház püspökének, kérvén, hogy jöjjön el a temetésre. A püspök távirati válaszában jelenti, hogy vasárnap Debreczenben lesz. A n.-varadi ág. ev. lelkész szintén részt vesz a temetési szertartáson, ugyanis ő is résztvett a férj temetésén. A gyászszertartás sorrendjét tehát Materny Lajos főesperes a következőleg állapította meg: A koporsó felett a háznál imádkozni — illetve beszélni fognak Zelenka Pál ág. ev. evangélikus püspök, Materny Lajos debreczeni főesperes. A dalárda gyászdalokat fog énekelni. — A temetőben beszél Materny Imre nagyváradi ág. ev. lelkész. A megboldogult urnó halála különben városszerte mély részvétet keltett, s ez különösen a temetés napján fog imponálni megnyilatkozni.

* **Az Augsburgi légszesztársulat nyilatkozata.** A magyar czimerek ügyében az Augsburgi légszeszgyár a következő nyilatkozatot küldte be hozzánk: Tek. szerkesztőség! A „Debreczen” lapnak f. hó 21-iki számában cikk jelent meg, mely hozzánk két kérdést intéz. Egyik kérdés az, hogy honnan vett magának jogot és bátorságot társulatunk a magyar czimer használatára? a másik kérdés pedig az, hogy ha már használja a társulat a magyar nemzet czimerét, miért helyezi el akként, hogy bárki bemocskolhatja? Távol voltam a városról s akarva sem adhattam válasza. — E miatt aztán harmadnapra új cikk jelent meg a felirással: „Az augsburgi légszeszgyár hallgat.” — Alábbiakban most megadom a teljes s azt hiszem, meggyugtató fölvilágosítást: Tudtommal városunk piacán öt vas-kandalló áll, melyekre a magyar czimer, illetve a városi czimer alkalmazva van. Ezek közül 2 a kistemplom előtt van s olvasható rajta: „Schlick K. vasöntődéje Budapesten.” A harmadik a Szilágyi intézet előtt áll, hasonló felirással. A negyedik ötödik a két nagy Siemens-féle lámpa, ugyanazon felirással, de a város czimereivel. Egyik sem a légszeszgyár műve tehát s a három első az egyház tulajdona, a két utóbbi a városé. A magyar czimert a mi társaságunk soha nem használja s a panaszkodott esetben sem használta s önként éthető, hogy eltávolításáról vagy áthelyezéséről sem intézkedhetik. tisztelettel Roth A. J. az Augsburgi igazgatója.

* **Schäfer Ferdinándné meghalt.** Egy jótékonyaságáról általánosan ismert jólelkű urinó hunyt el tegnapelőtt este városunkban. Özv. Schäfer Ferdinándné életének 77 ik özvegyiségének negyedik évében hosszas szenvedés után meghalt. Az özvegyasszony követte sírjába néhai férjét, ki 4 évvel ezelőtt halt meg s a ki nagy vagyonának jelentékeny részét jótékony célokra hagyományozta. — Az elhunyt Schäferné haláláról gyászjelentést adott ki a család és külön az arvanvelő intézet. A temetés vasárnap d. u. 3 órakor lesz az elhunyt piac-utcai lakásáról, a honnan a tartandó végtisztességtétel után a halottat a Kossuth utcai temetőben a családi sírboltba helyezik el. A temetésen a városi dalárda is részt vesz.

* **Elfogott tolvaj.** A szivbajos tolvajok szövetkezetének egyik legkitaláltabb tagját Weisz Pált Budapesten elfogták. Ez a Weisz Pál jó ismerőse a debreczeni rendőrségnek is. Tavaly az augusztusi országos vásárkor két társával zsebtolvajlás miatt a rendőrség fogta el. Akkor egyik budapesti kollegájához írott levelet kobozott el a rendőrség tőle, melynek igen érdekes tartalma volt. Ova inti benne Weisz Pál pesti kollegáit a Debreczenbe jöveteltől. A debreczeni zsebtolvajok és csirkefogók ugymond felismernek őket, s lépten-nyomon követik. Ha sikerül egy-egy zsebvágás — rögtön sápot kérnek tőlük. „Ők pedig másnak nem lopnak!” Akkor Tóth Sándor r. fogalmazó budapestre tolonczoltatta a jelés firmát, de már ez év május havában ismét szerencseltette városunkat. Most azután mint a szivbajos tolvaj szövetkezet egyik tekintélyes tagját fogta el a budapesti rendőrség.

* **Kutya veszedelem.** Végh Gyula h. főkapitány a kutya-zárlatra vonatkozólag a következő hirdetést tett közzé:

19550

1899.

HIRDETÉS.

A tekintetes városi tanács 11353—1899 szám alatt kelt végzésével elrendelte, hogy mindazon helybeli lakosok kik az általam a kutyákra 1899 jul. 29-én elrendelt 40 napi zárlatot meg nem tartják, illetve kutyáikat szájkosár nélkül kóborolni engedik, az 1879 évi XL t.-c. 102 és 103 §-a, ill. az 1888. VII. t. cz. 150 §-a értelmében felelősségre vonandók, illetve büntetendők.

Ezen hatósági intézkedés folytán felhívom a város közönségét, miszerint a fent idézett törvényben írt büntetés terhe alatt kutyáikat szájkosár nélkül az utcákon kóborolni nem engedjék mert ellenkező esetben szigorúan büntetni fognak.

Debreczen, 1899. augusztus 24-én.

Végh Gyula,

r. főkapitány helyettes

* **Eltűnt kis leány.** Szőke Istvánné jelentést tett a harmadik kerületi rendőrhivatalnál, hogy Balla Etelka nevű 11 éves nevű leánya két nappal ezelőtt eltűnt s még mindig nem tért vissza. Korához képest elég magas növése, göndör, szőke haja, barna szeme, hosszukás arcza van az eltűnt kis leánynak. Tégla színű ruhát, piros kötöt visel s lábán nem volt semmi, mikor eltávozott. A rendőrség megindította a szigorú nyomozást, mert nem lehetetlen, hogy a kis lány valami bűntény áldozata lett.

* **A buzaár hanyatlása.** Mindeddig a gazdák a gabona eladásában nagyon tartózkodók voltak, a mi várakozásunk ellenére nem idézte elő az árak emelkedését, hanem legfeljebb megakadályozta a gazdák elszittették türelmüket és tömegesen kínálják a gabonájukat megvételére. Minthogy azonban a lisztüzlet kedvezőtlenül alakul, a malmok a Budapestre érkező gabona felét sem vásárolják meg; ez a közvetlen oka annak, hogy a buza nappal napra veszít araból. Tegnap is ma is 5—10 krajczárral hanyatlott a készbuza ára a budapesti tőzsdén. A határidőpiacra hasonlóképpen lanyha hangulat uralkodik, jönlhet a nyugati piacokon az aratókamok jól tartják magukat.

* **Bűnös fiatalság.** Két 8—10 éves gyermek ma reggel a Csapó-utczán 4 törülköző kendőt kinalt elárulni-ára. A vásárló publikum előtt gyanusnak tűnt fel az árulás, figyelmettek tehát a sarki rendőrt. Mikor az számon akarta tőlük kérni a kendő eredetét, megugrottak. Ijedtükben a kendőket is elhajították. A kendőkön R. K.—J. és J. J. monogram van. Igazolt tulajdonosa a rendőrségnél veheti át.

* **Hegyi Mihályné buzgalma.** Debreczen város uriaszonyai között hi buzgóság tekintetében első helyen áll özv. Hegyi Mihályné. Nemes szíve meg sugj, hol kell az árva kis özvegyeken segíteni, s hol lehet a magyar református egyház ügyét előmozdítani. E nyáron Tatra-Lomniczon nyaralt. A Tatra-Lomniczi nyaraló közönség régi hiányát érezte egy protestáns templomok, hol vasárnaponként az isteni tiszteleteket vezethetni. Mozgalom indult meg tehát az irányban, a mely czelul tűzött ki lehet rövid idő alatt egy protestáns templom építését. A mozgalom élére gróf Pejácsevich Katinka és Jolán állottak. Melléjük Hegyi Mihályné ki ismert hitbuzgóságával karolta fel a nemes tervet. A nemes szíve és áldozatkész grófi hölgyek valamint özv. Hegyi Mihályné buzgalmából valószínűleg nemsokára aliani fog Tatra Lomniczon a protestáns templom, s befogadja az áhitatos hívők nagy tömeget. A templom építésére különben bizottság alakult, melynek tagjai között vannak Szilágyi Dezső volt igazságügy miniszter, Fabinyi Ferencz kuriai bíró, János Gyula egyetemi tanár, Radácsy György a sárospataki akadémiai igazgatója, Münich Aurél országgyűl. képviselő. A szőkebb körü építésbizottság tagjai: Pejácsevich Katinka és Jolán grófnők, Fabinyi Ferencz, Münich Aurél, dr. Magyar László és Némethy Gábor.

* **Utczai botrány.** Nagy népcsődületet okozott tegnap a Hatvan-utczán, egy palinkamérő üzlet előtt, két részeg ács-segéd, Valamin összeveszték s agyba-főbe verték egymást. A szép kis jelenet nagy tömeget gyűjtött össze, kik élvezettel nézték a nemes küzdelmet. A rendőrök választották el egymástól a két részeg embert, Szilágyi Károlyt s Szabó Ferenczet, kik most a rendőrség börtönében ülnek.

* **Meglopott rab.** Békési Józsefné valamelyes ok miatt összeütközésbe jött a büntető törvénykönyvvel s ennél fogva börtönbe került. Mig a reá szabott büntetést letöltötte, Balázs Erzsébet „örkődött” a házára s egyszersmind ételt hordott be neki a fogházba. Mikor Békési Józsefné kiszabadult nem találta a háznál Balázs Erzsébetet, ki összeszedve minden összeszedhető, ismeretlen helyre távozott, a rendőrök elfogták s most ül a Békésiné helyén, de alig hihető, hogy Békésiné hordja az ételt számára.

* **Lapunk szerkesztősége, kiadóhivatala és a Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdája az Ipar és Kereskedelmi bank, piac-utca 49. számú házában, a főpostával szemben helyeztetett át.**

* **A női zenekar** a Corsóban, amennyiben a társulatot Budapesten — Óbuda-várban 2 napra visszatartották, csak a hó 30-án kezdi meg működését, mely élvezetes estélyekre már most hívjuk fel olvasóink figyelmét.

* **Turistáknak és kerékpárosoknak.** Hozzánk beerkezett, teljesen hiteles tudósítások szerint Kwizda Fluidja a »Kigyó-jeggyel«, a turista-fluid, jeles turistáktól, kerékpárosoktól és lovaktól fáradságosabb turak előtt és után kiváló sikerrel használta. A Kwizda-fele fluidnak, mint velünk közlik, az a tulajdonsága van, hogy az emberi test izmát elmentaloképessé és kitartóvá teszi, úgy, hogy a legnagyobb fáradságok könnyűséggel heverhetők ki. Másrészt ez a szer újraeléledést kölcsönöz az elernyedtt izmoknak és eltűnt minden fáradságot, ugymint túeröltetéstől származó mindenféle fájdalmat. Gyalogolók és sportemberek számára ez a szakemberektől hozzánk érkezett értesítés bizonyára a legnagyobb értékkel bír.

Debreczen világitása.

aug. 26.

D-breczen városa a közvilágítás ellátása céljából ajánlattételre hívta fel a pályázatra illetékes társaságokat és összesen hat ajánlat érkezett be.

Az ajánlatokat tegnap előtt délután Körner Adolf társaság elnöke alatt bontotta fel az e célból kiküldött bizottság. Az eredményt az alábbi részletek tartalmazzák.

A magyar aszfalt részvénytársaság ajánlata.

A magyar aszfalt részvénytársaság beadványában direkt ajánlatot nem tesz csak azt kéri, hogy a város a villanyvilágításra nézve tárgyalásba boosátkozzon. Már most kitatásba helyezi, hogy ő a beerkezett ajánlatok bar meylikené li utá nyosabb ajánlatot terjeszthet be, amennyiben a biharmegyei Bodó község határában levő silányabb minőségű de nagymennyiségű szeméből villamos energiát szándékozik előállítani s azt a környékben lévő nagyobb városok, magánfogyasztók és ipartelepek részére szolgáltatandó jutányos árral szándékozik értékesíteni.

Egyesült villamossági részvénytársaság.

Az egyesült villamossági részvénytársaság Budapestről küldött ajánlatában a közvilágításhoz használandó pillangó égők egy órai világitásért 0.75, az Auer lámpaért 0.58 krajczárt számít. A villamos világitásért amper órákért 0.65 krajczárt kér és azonkívül a közvilágítási célra hatszáz ezer ingyen égési órát ajánl fel. Magánvilágításra azért köbméterenként 11 és fél krajczárt alapított meg, míg ipari célokra szolgáló gázért 7 és fél krajczárt. Villamos világitást magán célra száz vatt óránként 3 és fél krajczárt, ipari célokra két krajczárt ajánlja fel.

Részvénytársaság villamos és közlekedési vállalatok számára.

Ez a budapesti részvénytársaság csaknem ugyanazon ajánlatot tette, mint az augsburgi. Pillangó égőknel égési óránként számít 0.8 krajczárt, Auer égőkkel 0.59 krajczárt. Ötszáz ezer ingyenes órát ajánl fel közvilágítási célokra. Magánvilágítási gázt köbméterenként 12 krajczárt, ipari célra 8 krajczárt ajánl a társaság. Villamos világitásnál magánfogyasztásra hektó vatt óránként 3.6 krajczárt, ipari célokra 1 és fél krajczárt, közvilágításra amper óránként 0.7 krajczárt kér.

A magyar vasúti forgalmi részvénytársaság.

Ez a szintén budapesti cég tette a legolcsóbb ajánlatot. Magyar részvény

társaság, amely a magyar államvasutak összes kocsjait gázzal és villanyal világitja.

Ez a részvénytársaság közvilágítási célra a légszesz világitást pillangó égővel óránként 0.68 krajczárt, Auer égőkkel pedig 0.53 krajczárt ajánlja fel. Közvilágításra egy millió háromszáz ezer órára ingyen fogyasztást ajánl. Magánfogyasztásra köbméterenként 10 krajczárt adna a légszeszt, ipari célokra hét krajczárt. A villamos világitást magán fogyasztásra hektó vatt óránként 3.4 krajczárt, közvilágításra pedig amper óránként 0.65 krajczárt ajánlja fel.

Az augsburgi légszeszgyár részvénytársaság.

Az augsburgi légszeszgyár részvénytársaság, mely Debreczenre ma világitással ellátja a következő ajánlatot tette:

Közvilágításra a légszeszt pillangó égővel óránként 0.8 krajczárt, Auer égővel 0.59 krajczárt kér. — Közvilágitásra a zenkivül ötszáz ezer órára ingyen fogyasztást ajánl fel.

A légszeszt magánfogyasztásra köbméterenként 12 krajczárt, ipari célra 8 krért hajlandó számítani.

A villamos világitást magánfogyasztásra hektó vatt óránként 3.6 krajczárt, ipari célra 2 krajczárt, míg a közvilágításra 0.7 krajczárt hajlandó számítani, ez utóbbit amper óránként.

Balogh Mihály ajánlata.

Balogh Mihály nyugalmazott főmérnök ajánlata a célja, mint beadványában írja, hogy a légszesz világitás a város által házilag legalább egy évig oly módon kezertesék, hogy a városnak ezen kezelésből hátránya ne zár-mazhassék. Ajánlattevő enné fogva kötelezi magát, hogy a világitásból esetleg előálló deficitet sajátjából fedezi s egy év multával, ha a város a kezelést magára nevez nem tartana előnyösnek, a gyárat átveszi s helybeli egyénekkel részvénytársaságot alakít. Célja, hogy így ezen vállalat jövedelme, ha a város a kezelést magára nevez nem tartana előnyösnek, a városba maradjon.

Ilyen feltétellel tett ajánlat szerint egyrai pillangó égő világitást közzelre 0.75 krajczárt, kisebb Auer égőkkel főbb utcákra 0.625 krajczárt, kisebb Auer égőkkel (30—35 szertya-feny) 0.35 krajczárt számít fel köbméterenként. — Közzelre világitásra egy millió ingyenes égési órát ajánl fel.

Magánfogyasztásnál a légszeszt köbméterenként 12 krért, ipari célokra 8 krért ajánlja fel.

Villamos áram hektó vatt óránként magánvilágitásra 3.75 kr., ipari célokra 2 krért és közvilágítási célra 0.65 krért ajánlja fel. Ez utóbbit amper óránként.

A fentiekben elsorolt ajánlatok tárgyalását már a köznapokban megkezdik.

LEVELEK.

Vendéglősök kongresszusa.

— aug. 26.

Öszintén megvallva, nem értem a vendéglősöket.

Mi a manónak tartanak ők kongresszust?

Velük, ugyszólván náluk élek s még sem tudom ezt a kérdést megfejteni.

Ők a világ légszerencsésebb finanszierjei. Legnagyobb perczentura dolgoznak s legkevésbéen kerülnek közülök a szegényházba.

Hat mi panaszuk van? . . .

Debreczennek van egy néhány száz vendéglős s mind tisztességesen megél.

Nincs szükségük tömörülésre, tiltakozásra, legkevésbé pedig kongresszusra.

Emlenben gondolkozzunk csak! . . .

Mi a bajuk a debreczeni vendéglősöknek?

Körülbelül az, hogy pár év alatt nem lehetnek tőkepénzesek . . .

De édes vendéglősöm, ez tán nem elég ok három napos kongresszusra? . . .

Hiszen vagyunk itt am nagyon sokan, kik elvegeztük jelesen a középiskolát, az egyetem aulát is sorba jártuk s azért mégis meg elégszünk avval, ha napról napra ekzsztálni tudunk!!

Ha a kongresszus segitene rajtunk, bizony mi is tarthatnánk évenként néhány kongresszust.

De vegyük közönségesen a do'got, s próbáljunk példával bizonyítani.

Itt van mindjárt először a »Bika« vendéglő bérlője Mileckér Lajos. Széld üzletember, sőt több valóságos uri ember.

Reklámmal nem él, de üzletét magas nívón tartja. Nem panaszkodik, de mindent megtesz, hogy vendégeinek ne legyen okuk pa-azra.

Saját felesége ügyel fel a konyhára, ő maga érintkezik a vendégekkel, mindent megtesz, hogy a kongresszusra ne maradjon előadni való!!

. . . Nem akar ez reklám lenni Miláckernek. Ő nem az az ember, ki erre számítson is. De intés akar azoknak lenni, kik nem elégednek meg a vendéglősök tagadhatatlanul előnyös helyzetével, hanem kongresszusra gyűlnek s minden ok nélkül követelőznek.

Tessék csak vendéglős uraiméknak példát venni, ne pedig minden jogczim nélkül meggazdagodásra pályázni! . . .

Mert ide s tova azt érik el, hogy nem ők, hanem a vendégek fognak kongresszust tartani! . . .

A romantika.

Debreczen, aug. 26.

Fiatal emberek, a kik művészi dicsfényvel látjatok körülveve a színházak trikotban és ékszerekben utazó naivait és primadonnáit, figyeljétek meg a Gencsy István szomorú történetét, Gencsy István egyetemi hallgató volt a mert önmagának kellett fentartásáról gondoskodnia, a földmívelésügyi minisztériumban is dolgozott 1 forint és 20 krajczár napi díjért. A ménesbirtokok ügyosztályának iktató könyvét vezette s főnöke Darányi Béla főigazgató igen meg volt elégedve szorgalmával és munkaképességével.

A mult évben valami jutalomdíjat is kapott és így Gencsy István bizonyos szórakozást is megengedhetett magának. Koronként eljárt a budai szinkörbe. Ettől fogva az iktatókönyv számai bizonyos hátralékokról tanuskodtak s a vidám egyetemi polgárból magyar lord Byron vál. kicsi kiadásban. A ménesbirtokoknak a kukoricza termeszlől tett alázasos felterjesztésében mindenütt egy kép lebegett előtte s ez a kép roottotta meg életét.

A mult nyári idényben a budai exkurziók alkalmával m gismerkedett a szinkörben egy Ámou Margit nevű színésznővel, s ki a naiv, rajongó fiatal embernek elcsavarta a fejét.

Gencsy István arr gondolt, hogy majd elveszi a színésznőt, hanem ez mikor látta, hogy a do'og komolyabba kezd válni, elfordult tőle korosabb és vagyoni javakkal inkább megaldott tisztelői felé.

Az erős szenvedélyű fiatal ember — mint ó- utczai lakásának gazdaszonya beszéli,

— órák hosszat sirva, jajgatva emlegette a csalfa leány nevét. A dolog vége pedig az lett hogy Gencsy István a napokban szabadságot vett magának s a miniszteriumban Farkas József irodatiszt ma Kolozsvárról a következő levelet kapta Gencsytól:

Kedves barátom!

Utolsó percemet élem. Saját magam veletek véget életemnek, mely úgy sem ér semmit. Egyébként fölött ne is gondolkozzál, mikor ezt a nem éppen közönséges hírt olvasod.

Irományaimat, okmányaimat és versek könyvemnek min egy száznegyven példányt öríz meg.

Igaz barátod:

Gencsy István

A fiatalember hivatalársai, a kik Gencsy jellemét ismerik, meg vannak róla győződve, hogy szerencsétlen társuk szándékát már végre is hajtotta.

Hogy mi lesz a szegény vidéken lakó szülőkkel, azt senki sem tudja. Mi csak annyit tudunk, hogy ezek után Amon Margit színésznő bizonyosan jó szerződést kap valamelyik színháznál.

Mint hogy ama bizonyos öngyilkos ifju hozzá tartozik a művészi karrier-hez.

Egyház és iskola.

Egyháztanács ülés. A debreczeni ev. ref. egyház augusztus 27-én presbyteri ülést tart a következő tárgysorozattal:

1. Jelentés arról, hogy a f. hó aug. 11-én tartott presbyteri gyűlés jegyzőkönyve aug. 14-én hitelesített. 2. A városi tanács f. évi 10,300 szám alatt kelt átirata az Emlékkertben felállítani kért illemhely helyére való nyilatkozás tárgyában. 3. Gondai Sándor tanár válasza a f. évi 588. sz. folytán a felsőbb leányiskolai tanári szék elfogadása tárgyában. 4. Juhász Jolán tanítónő válasza a f. évi 563. sz. P. folytán az ispotályi tanítónői állás elfogadása tárgyában. 5. Barcza Barna tanító válasza a f. évi 590. sz. folytán az ispotályi tanítói állás elfogadása tárgyában. 6. Vidonyi Jenő tanító válasza az Eötvös-utcai tanítói állás elfogadása tárgyában. 7. Az iskolaszék f. évi 629. sz. végzése az elemi iskolai osztályoknak az eddiginél czélszerűbb elosztása és elhelyezése tárgyában. 8. A f. évi 484. sz. G. végzése az ingyen iskoláztatási folyó pénztárnak a vegyes költségekre eloirányzott összegnek a tanító helyettesítés költségei által kimerítettése tárgyában. 9. A f. évi 868. sz. alatt érkezett esperesi körlevél másolata a f. évi szeptember 13-án tartandó egyházmegyei közgyűlésre meghívás tárgyában. 10. Az iskolaszék f. évi 489. sz. végzése tanító testületi elnök választása tárgyában. 11. Az iskolaszék f. évi 535. sz. végzése Haló Sándor tanító részére néhai Hajdu István helyett az ismétlt iskola tanításáért járó díj kiutalványozása tárgyában. 12. Az iskolaszék folyó évi 616. sz. végzése Vásárhelyi József tanító lemondása tárgyában. 13. Az iskolaszék folyó évi 628. sz. végzése Vásárhelyi József helyére Dávid Sándor tanító áthelyezése ügyében. 14. Az iskolaszék folyó évi 640. sz. végzése Dávid áthelyezésével megüresedett Vigkedvü Mihály-utcai leánytanítói állásra Haló Sándor tanító áthelyezése tárgyában. 15. Az iskolaszék folyó évi — sz. végzése özv. Hajdu Istvánné és Lévai Lajosné jarandósága tárgyában. 16. A gazd. bizottság f. évi — sz. végzése a kócsi pusztai birtokügy tárgyában. 17. A gazd. bizottság f. évi sz. végzése a felsőbb leányiskola telke után vaio ondódi földön az istálló kijavítása tárgyában. 18. Egyházi ügyvédnek a város részéről atengedett fancieskai kaszáló birtokról tett jelentése.

* A gazdasági bizottság ülése. — A debreczeni ev. ref. egyház gazd. bizottsága

1899 év aug. hó 26-án d. u. 4 órakor az egyháztanácstermében ülést tart. Tárgyak. folyó ügyek.

Értesítés. A h.-szoboszlói all. polgári fiúiskolában a beiratások szept. 1—5. napjain d. e. 8—12 óráig eszközöltenek, az új polg. isk. épület igazgatói irodájában.

A beiratkozásra minden növendék szüleinek vagy gyamjának, vagy ezek helyettesének kíséretében tartóknak megjelenni, iskolai, születési és újraoltási bizonyítványal el látva.

A felvételi és javító vizsgálatok a beiratási napok délutánjain fognak megtartatni. A felvétel alkalmával fizetendő díjak: a) az egész évi tandíj 6.50, b) a beiratási díj 1 frt, c) nyugdíj alapra 15 kr. Azonban vagyontalan szülőknek jó magaviseletű és igyekező gyermekei tandíjmentességben részesülnek.

Különösen felhívom a szülők figyelmét arra, hogy polg. iskolánk fokozatos tovább fejlesztése a közokt. miniszterium által elhatározottan, már az 1899—900. isk. évben megnyílik az V. osztály s így a kik jogosítva vannak az V. osztályba való felvételre, szintén jelentkezhetnek a fentebbi napokon.

Vidéki tanulóknak az igazgató szívesen ajánl megfelelő és megbízható szállásadó családokat, hol olcsó ellátást nyerhetnek.

S z é c s i M i k l ó s
igazgató.

KÖZGAZDASÁG.

Kamarai közlemények. Szabadalmi leírások. A m. kir. szabadalmi hivatal a következő szabadalmak leírását küldte be: Hazi szemét-szállító csatorna. — Ujítások hordágyakon. — Regulátor hydraulikus motorok számára. — Tészta és egyéb plastikus anyag felosztására szolgáló gép. — Védő készülék kiesés ellen ablakok tisztításánál. — Bűz-elzáró csatornák számára. — Ujítások petroleum motorokon. — Elektromos óra. — Gáz-öngyújtó készülék. — Ujítások záraikon. — Kézeltartó. — Mindazok a kik a szabadalmak iránt érdeklődnek, azok leírását és rajzait kamaránknál megtekinthetik.

A cs. és kir. 13-ik hadtest intendánsága Zágrábba szállítandó 600 m. m. 3-ik számú buzalisztet, Eszékre szállítandó 303 m. m. 3-ik számú buzalisztet szándékozik vásárolni. — Az eladni szándékozők, ajánlataikat f. hó 28-ikáig beadhatják.

A cs. és kir. 6-ik hadtest intendánsága Kassán. Munkácsra szállítandó 400 m. m. és Kassára szállítandó 1700 m. m. 3-ik számú buzalisztet szándékozik vásárolni. — Az eladni szándékozők ajánlataikat f. hó 30-ikáig beadhatják.

Idegenek névsora.

Bika szálloda.

Kattányi Kálmán és fia gyógyszerész Sarkad, Freibauer Dezső utazó B.-Pest, Stajer István hádnagy Rimaszombat, László Dezső utazó B.-Pest, Deák Károly es neje magángzó Nagybánya, Stern Zsigmond utazó B.-Pest, Henczer Bela főmérnök, Técsy József lelkész Zilah, Engländer Miklos földb. Álmöld, Bódi László járásbíró Fehér Gyarmat, Gärtner Janos nt. B.-Pest, Dr. Bród Miksa orvos Nagykanizsa, Wohl Móritz ke-rek. Newyork.

Frohner szálloda

Jónásné és családja Vámos-Pércs, Szántó Adolf utazó Budapest, Klimczak Emil Bécs, Schweiger J. Bécs, Rozenbaum D. Bécs Alföldi Dezső Budapest, Hoffmann Emil keresk. Alsó-Visó, Klein Ignác Bécs, Schwarz Adolf Kolozsvár, Hegyi Zsigmond Budapest, Kraus Huzó Budapest, Keller I. Ferencz Bécs Fried Zs. Budapest, Berger József Bécs, Neumann Zsigmond Budapest.

A legjobb és legolcsóbb
ü d i t ó - i t a l .
mely mind astartali ital különösen kedvelt és borral, ceg-nékkal vagy sóvívny / szörpökkel vegyítve kitűnő ital
vegyületeket ad : a

MATTONI-FELE
GISSHÜBLER

ültje a szomjat, hűt és felfrisít egyaránt. A legjobb
szar a nyári hőség tikhasztó hatása ellen.

Mint hogy a tavasz előrehaladásával csecsemőket, gyermeket és felnőttet egyaránt fenyeget a járványok veszélye, ismét csak a minden alkalommal hálásan fogadott

MOHAI

ÁGNES-forrásunk

vizének használatát ajánljuk. Egyrészt mert olcsó, igen kellemes és tiszta ivóvíz lévén, a tavaszi és nyári évszakokban kedvelt élvezetszerként szerepel, másrészt, mert dus szénsavtartalmánál fogva, specificus óvós-er is a tífus, cholera és a gyermekek tífoid-szerű tavaszi-nyári hasmenése ellen. Ehhez járul még hogy a csecsemőt is megvédi az ilyenkor nagyon veszélyes hurutos bélbántalmak ellen, míg szoptatója e víz használata folytán nagyon kedvező összetételű és bőséges tejet nyer. A már meglévő gyomor- és bélhurutot gyermekeknél és felnőtteknél gyógyítja. Kellemesen hatván be szénsavátál fogva a gyomor és bél idegeire; a gyermekek lázas megbetegedéseinél pedig nélkülözhetetlen hűtő, húgyhajtó és a szomjat csillapító hatásánál fogva.

== Kedvelt borviz. ==
A mohai Ágnes-forrás
kezelősége.

Főraktár:

Édeskuty L.

cs. és kir. udvari szállító

BUDAPEST, V., Erzsébet-tér 8.

Kapható minden gyógytárban,
fitimarkozásokban és vendéglőben.

Tisztességes családok, kik fiatal embereknek mérsékelt havi díjak mellett

teljes ellátást

adni óhajtanak, sziveskedjenek alulirott helyen jelentkezni.

Katonai előkészítő iskola

Arany János utca 23.

Czégtáblák, reklámfeliratok stb.-hez való **üveg-betük**

terjesztésére

ügynökök és utazók

a kik más árukat is tartanak, magas jutalék mellett keresetnek.

Ajánlatok intézendők: «W. P. 4087.»

alatt **RUDOLF MOSSE WIEN,**
I., Seilerstätte 2.

HRABÉCZY ANTAL

gőzerőre berendezett mű-kelme festő és vegyészeti tisztító intézete
DEBRECZEN, Széchényi-utca 42.

Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, hogy a fenti cég alatt 19 év óta fennálló

ruha festő és tisztító intézetet

— noha férjem elhunyt — továbbra is megtartom s ugyanazon cég alatt való tovább vezetésével

Wacha Róbert urat

biztam meg, aki ezen festő és tisztító intézetben annak fennállása óta folyton, — utóbbi időben mint üzletvezető — működik.

Midőn ezen körülményt a n. é. közönség b. tudomására hozom, hálás köszönetet mondok a cég iránt tanusított eddigi bizalomért s bátorodom azt a jövőre nézve is kikérni.

Debreczen, 1899. augusztus hó.

Tisztelettel

ÖZV. HRABÉCZY ANTALNÉ.

Serravallo-China bora

v a s s a l,

orvosi tekintélyek, mint udv. tanácsos. Dr. Braun udv. tanár, Dr. Drasche tanár, udv. tan. lovag, Dr. Kraft-Ebing tanár, Dr. Monti tanár, lovag dr. Mosetig-Moorhof tanár, Dr. Neusser tanár, Dr. Schauta tanár, Dr. Weinlechner tanár által sokszor felhasználva és legjobban ajánlva.

(Gyöngék és lábbadozóknak.)

Ezüst érem:

XI. orvosi congressus Róma 1894.

IV. Gyógyszerek és Chemiai congressus Nápoly 1894.,

Általános kiállítás Turin 1898.,

Arany érem:

Kiállítás: Venécia 1894., Kiel 1894., Amsterdam 1894., Berlin 1895., Páris 1895., Quebec 1897.

Több mint 900 orvosi elismerés.

Ezen kitűnő, új életet gerjesztő szer, kitűnő íze miatt különösen gyermekek és asszonyok által kellemesen használhatók. $\frac{1}{2}$ literes üvegekben a frt 1.20, 1 literes üvegekben a frt 2.20. Kapható minden gyógyszerertárban.

Serravallo gyógyszerertár Triesztben,

gyógyárak nagybani szétküldése.

Alapított 1848.

Sirkövek!

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szives tudomására hozni, hogy

Piacz utca 69. számú háznál

a Megyeházzal szemben levő

Fiókküzetemben

mindenféle és fajta

sirköveket

a ház lebontása miatt mélyen leszállított gyári áron árusítom el.

Kiváló tisztelettel

Kegyes Ferencz.

Gyümölcs és szőlő bor készitési gépek.

Gyümölcs és szőlő sajtók,

folytonosan ható kettős emeltyű szerkezettel és nyomerő szabályzóval.

A munkaképesség 20% nagyobb mint bármely más sajtónál.

Szőlő és gyümölcs zuzók

és bogyo morzsolók.

Teljesen felszerelt szüretelő készülékek.

Szőlő és gyümölcs őrők, aszaló készülékek gyümölcs és főzelék aszalásra, gyümölcs-vágó és hámozó gépek, legújabb szerkezetű szabad. ömökődő „Syphonia” gyümölcs és szőlővessző permetezők gyártanak és szállítanak jótállás mellett a legjobb kivitelben

MAYFARTH PH. és TÁRSA

cs. kir. szab. gazdasági gépgyárak, vasöntöde és gőzhámor.

BÉCS, II/1. Taborstrasse 71.

Kitüntetve 400 arany, ezüst és bronz éremmel.

Arjegység ingyen és bérmentve.

Képviselek és viszontelárusítók felvételnek.

Veterin-életikus szer lovak és aszvaamarhák, juhok számára 45 év óta használatban a legtöbb istállóban, étvágytalanság, rossz emésztés eseteinél, a tej-szaporítását és javítását, valamint a tehén tejleadó képességét előmozdítja. Ára egy egész doboznak 70 kr., egy fél doboz 35 kr.

Valódi minőségben csakis a fenti védjeggyel kapható minden gyógyszerertárban és drogueristáknál.

Főraktár:

Kwizda János Ferencznél,

cs. és kir. osztr. magy., román királyi és bolgár fejedelmi udvari szállító. Kerületi gyógyszerész Korneuburgban Bécs mellett.